

Het belang van import voor ontwikkelingslanden en Nederland, wereldspeler in groenten en fruit...

Met een totale omzet van ongeveer € 18 miljard (handelswaarde) is Nederland groot in productie, import en export van groenten en fruit. Leden van GroentenFruit Huis vertegenwoordigen ongeveer tachtig procent van deze omzet.

De sector is één van de belangrijkste motoren voor de Nederlandse economie en vervult een deel van de wereldwijde behoefte aan gezonde voeding voor miljoenen mensen. Nederlandse handelaren in groenten en fruit kennen overal de weg naar eerste klas producten van Nederlandse bodem, uit Nederlandse kassen of waar dan ook in de wereld. De afzet van groenten en fruit vindt primair plaats binnen de interne Europese markt, maar we hebben voor een aantal onderscheidende (Nederlandse) producten ook een sterke wereldwijde positie.

Negatieve gevolgen EU importbeleid

De Nederlandse import van verse groenten en fruit vertegenwoordigt een waarde van 9,2 miljard euro (cijfers 2021), uit 120 landen, waaronder veel ontwikkelingslanden.

De import wordt bemoeilijkt door een steeds strikter EU importbeleid. Dit heeft gevolgen voor de NL importeurs en de draaischijffunctie van Nederland, maar heeft ook een negatief effect op de economische groei en het behalen van SDG's van ontwikkelingslanden.

Het beleid werkt tegenstrijdig op de inzet van EU/lidstaten inzake de "EU-African Partnership" waarin wordt ingestoken op ontwikkeling economie/tegengaan migratie, maar waar aan de andere kant de grenzen van EU worden dichtgezet door (ongefundeerd) strikter beleid. De gevolgen van het toenemende aantal handelsbeperkingen voor importproducten komen vooral voor rekening van landen met de lage en middeninkomens.

Dit is een zorgelijke ontwikkeling met het oog op het behalen van de Sustainable Development Goals en in het kader van migratie. Wanneer producenten in deze landen geen fatsoenlijk inkomen meer kunnen genereren via de verkoop van hun producten, zullen zij vaker hun geluk zoeken in andere landen waar het economisch beter gaat. Productie puur voor lokale afzet is vaak niet voldoende voor economische groei, men is afhankelijk van export.

Voorbeeld: de Zuid-Afrikaanse economie (met officieel werkloosheidscijfer van 34,9% in het 3e kwartaal van 2021) is voor een groot deel afhankelijk van de Citrus sector die werk biedt aan 140.000 mensen en in het levensonderhoud voorziet van zo'n 1,4 miljoen mensen. De Citrussector in Zuid-Afrika is voor het overgrote deel afhankelijk van export, waarbij de EU de grootse afzetmarkt is.

Aansluiten ontwikkelingslanden op de wereldmarkt

Het Nederlandse consortium "Flying Swans" – bestaande uit o.a. GroentenFruit huis, Havenbedrijf Rotterdam en de Nederlands overheid – helpt opkomende groente- en fruitmarkten (zoals Ethiopië) met het opzetten en aansluiten van hun supply chains op de wereldmarkt van versproducten. Een ondernemersmodel waarvan het mes aan twee kanten snijdt. Ontwikkelingslanden krijgen toegang

tot kennis, investeringen en executiekracht van het Nederlandse bedrijfsleven en kunnen daardoor groeien. De Nederlandse agribedrijven, logistiek dienstverleners en investeerders hebben de kans nieuwe vruchtbare afzetmarkten te ontwikkelen. De cross-sectorale samenwerking tussen Nederlandse bedrijven zorgt ervoor dat hele waardeketens ontwikkeld en competitief gemaakt worden. Van de bron tot aan het verhandelen van groentes en fruit op wereldmarkten.

WTO SPS Agreement

Het EU beleid op fytosanitair gebied en op het vlak van Maximum Residue Levels (MRL's) wordt steeds strenger en is lang niet altijd meer in lijn met de WTO SPS Agreement. Het beleid en de wettelijke normstellingen zouden op de volgende beginselen gebaseerd moeten zijn: risico gebaseerd, niet gebaseerd op protectionisme, technisch/wetenschappelijk onderbouwd c.q. verdedigbaar, proportioneel t.o.v. het risico en kiezen voor de maatregel met de minste impact op de handel. Echter, het beleid is in de praktijk steeds vaker gebaseerd op emoties, politieke en ongefundeerde aannames. Er vindt steeds meer druk op de Europese Commissie plaats door m.n. Zuidelijke lidstaten, met regelmaat gebaseerd op protectionisme, wat leidt tot "politieke compromissen" en (niet onderbouwde) striktere wetgeving. Conclusie: *"de wetenschappelijke discussie heeft het verloren van de politieke discussie"*.

Nederland is de grootste importeur van verse groenten en fruit in de EU, maar heeft in de "technische comités" in Brussel (waar de besluitvorming plaatsvindt) slechts een zeer geringe stem van minder dan 4% (gebaseerd op inwonersaantal). Als gevolg van de Brexit is een belangrijke bondgenoot (op fytosanitair en voedselveiligheid vlak) van NL weggefallen, waardoor NL nog zwakker staat bij stemmingen.

Inzet van de Nederlandse overheid is gewenst om de exportmogelijkheden voor derde landen / ontwikkelingslanden (ter ontwikkeling economie en sociaal) naar de EU open te houden. Hiertoe moet druk gezet blijven worden op de Europese Commissie en lidstaten om de besluitvorming o.b.v. (bovengenoemde) WTO SPS beginselen te laten plaatsvinden. Van belang hierbij is: hoe kan Nederland (meer) invloed uitoefenen? Gezien ook de huidige scheve verhouding tussen het belang van Nederland (als grootste importeur van verse groenten en fruit) t.o.v. de stemverhouding...

Mirror clauses

Zorgelijk is ook de toenemende roep om "mirror clauses" door diverse lidstaten, terwijl het één op één opleggen van EU productiemethodes en standaarden niet mogelijk is en ook niet per definitie de meest duurzame oplossing! Wereldwijd moeten telers werken onder zeer uiteenlopende omstandigheden. Zo zijn er grote verschillen in de druk door plantziektes en plagen. Ook grote klimatologische verschillen vragen om diverse teeltmethodes. Het gevolg is dat producenten wereldwijd zeer diverse benaderingen hanteren bij hun productie. Dit leidt ertoe dat productiemethodes, standaarden en toegelaten gewasbeschermingsmiddelen die in de EU niet zomaar één op één kunnen worden gekopieerd.

Belangrijk om te onderzoeken m.b.t. de Mirror clauses: is dit toegestaan o.b.v. WTO afspraken? Tevens zou er eerst gedegen onderzoek moeten plaatsvinden naar de gevolgen voor derde landen/ontwikkelingslanden en naar mogelijke gevolgen voor de exportpositie van NL/EU product (wederkerigheid / terugslaan met eisen door landen waar NL/EU naar exporteren).

Belang import voor verhogen consumptie

Een gezond dieet is van groot belang voor de samenleving. Import is noodzakelijk voor het behalen van de doelstellingen tot consumptieverhoging van groenten en fruit, waarvoor een jaarrond en gevarieerd aanbod benodigd is. Verschillende Europese groenten en fruit, zoals Citrus, kunnen door Europese partijen niet het gehele jaar worden geleverd. Er zijn wisselende productieseizoenen voor

deze relatief kort houdbare producten. Daarbij draagt de import van deze producten ook bij aan variatie en een breed aanbod van producten die niet in Europa worden geteeld. De consumptie van fruit is daarbij vooral tekenend. Van de tien meest verkochte soorten vers fruit in 2020, ging het in slechts drie gevallen om soorten die in Nederland, en deels in de EU, op grote schaal worden geproduceerd (aardbei, peer, appel).

Aanvullende opmerking m.b.t Duurzaamheid en Digitalisering:

Het is positief te zien dat Duurzaamheid en Digitalisering zo expliciet genoemd worden; ze worden zelfs als 'twin transities' benoemd. Ons inziens werkt dit echter verwarrend, aangezien in de Digitalisering steeds vaker de term "Digital Twins" gehanteerd wordt (digitale systemen die fysieke werkelijkheid nabootsen). Voorkeur: andere duiding dan 'twin transities', om verwarring te voorkomen.
